

EKSAMENSOPPGAVE

JUS4211 – Prosess og strafferett **Vår 2020**

Dato: Fredag 15. mai 2020

Tid: Kl. 09:00 – 15:00

Del 1: Praktikum (4 timer)

Peder Ås var ansatt i Kjemisk Industri AS i Storevik. Fra jobbsammenheng visste han at avfallsprodukter fra industrien ble håndtert av et firma i Lillevik. Natt til 5. mars 2019 begynte det å brenne i en tank i Lillevik og det bredte seg en tett, sviende og illeluktende røyk i den lille byen. Peder Ås fikk telefon fra journalist, og i et ivrig øyeblikk fortalte han journalisten at dette nok var avfallsprodukter fra Kjemisk Industri AS. På oppfordring gav han journalisten informasjon om hvilke stoffer som ble sendt fra Kjemisk industri, samt klassifisering og merking av avfallet. Dagen etter var det store oppslag i nyhetene om hvordan avfall fra Kjemisk Industri AS forurenset miljøet. Journalisten hadde også fått tak i en professor i kjemi som uttalte at dette nok var giftige forbindelser og at de aldri burde vært transportert ut fra industriområdet overhodet. I lokalavisens blogg raste beboerne i Lillevik og omtalte Kjemisk Industri AS som et miljøsvin. Saken utviklet seg til å bli et alvorlig omdømmeproblem for selskapet.

Administrerende direktør i Kjemisk Industri AS, Hans Tastad, mente Peder Ås hadde røpet forretningshemmeligheter fordi avfallsproduktene ga informasjon om fremstillingsmetoden av selskapets produkter og at Ås dermed hadde brutt sin lojalitetsplikt til selskapet. Ved neste lønnsutbetaling fikk ikke Ås den avtalte bonusen. Han anla sak mot Kjemisk Industri AS med påstand om å utbetale bonus i henhold til avtale og å betale Peders sakskostnader for tingretten. Kjemisk Industri AS påstod seg frifunnet og svarte med å anlegge motsøksmål med krav om erstatning for lidt omdømmetap som følge av illojal opptreden fra Peder Ås' side, samt å betale selskapets sakskostnader for tingretten. Saken kom opp til behandling i Storevik tingrett og retten avsa 8. august 2019 dom med følgende slutning:

1. Peder Ås frifinnes for Kjemisk Industri AS' krav om erstatning for omdømmetap.
2. Kjemisk Industri AS dømmes til å betale bonus i henhold til partenes avtale.
3. Kjemisk Industri AS betaler Peder Ås' sakskostnader for tingretten innen 2 – to – uker fra dommen er forkynt.

Kjemisk Industri AS anket 28. august 2019 tingrettens dom og nedla påstand om frifinnelse og dekning av sakskostnader for både tingretten og lagmannsretten, og hovedforhandling ble berammet til 4. november 2019.

I prosesskriv av 5. oktober 2019 meldte det seg en ny prosessfullmektig for Kjemisk Industri AS og hun la ned supplerende påstand om fastsettelsesdom for at Peder Ås hadde brutt sin lojalitetsplikt til selskapet. Peder Ås anførte at den nye påstanden skulle avvises. Han mente påstanden var kommet for sent og at det uansett ikke var anledning til å nedlegge en slik påstand, da spørsmålet om brudd på lojalitetsplikt bare var et prejudisielt forhold. Sakskomplekset hadde vært kjent for partene gjennom hele saksgangen, og det fremkom ikke noe nytt under hovedforhandlingen som skulle tilsi at Kjemisk Industri AS ikke kunne endret påstanden tidligere.

Kjemisk Industri AS hevdet prinsipalt at endringen var innenfor påstanden for tingretten og at det var anledning til å foreta presiseringer helt til saksforberedelsen var avsluttet. Subsidiært, dersom retten mente påstandsendringen innebar en utvidelse eller et nytt krav, måtte selskapet ha anledning til å få fristen oppfrisket. Påstandsendringen ble fremmet umiddelbart etter bytte av prosessfullmektig, og det ville være urimelig om parten mistet muligheten til å gjøre endringer som ny prosessfullmektig mente var nødvendig. Uansett anførte selskapet at det måtte ha anledning til å utvide ankesaken med et nytt krav. Det var av stor kommersiell betydning for selskapet å få konstatert at Peder Ås hadde handlet illojalt, og prosessøkonomisk måtte det være rimelig å tillate en slik endring.

Drøft de prosessuelle spørsmål oppgaven reiser for lagmannsretten.

Politiet i Lillevik begynte å etterforske saken om den brennende tanken med mistanke om brudd på straffelovens bestemmelse om alvorlig miljøkriminalitet. For å få administrerende direktør Tastad i Kjemisk Industri AS i tale, tok en politibetjent med skjult opptaksutstyr kontakt med Tastad, under dekke av å være en potensiell samarbeidspartner fra samme bransje. I samtalen kom politibetjenten inn på saken med den brennende tanken, og Tastad erkjente da at han var klar over risikoen ved avfallshåndteringen, men at dette var en langt rimeligere løsning enn om selskapet skulle håndtert avfallet «på den riktige måten».

Påtalemyndigheten tok ut tiltale mot Tastad. Tastad mente opptaket av samtalen mellom ham og politibetjenten skulle avskjæres, og anførte dessuten at fremgangsmåten innebar brudd på grunnleggende regler om etterforskning.

Drøft de prosessuelle spørsmål oppgaven reiser for tingretten.

Del II: Teori (2 timer)

"Om tolkning av straffebud på tvers av lovens ordlyd"

Oslo, våren 2020
Maria Astrup Hjort
Faglig eksamensleder